

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vsa druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovoljivo frankirajo. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inerati po dogovoru. Inerati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj
Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Svetovna vojna.

Avstrijsko-ruska vojna.

Osvojene pozicije v Karpatih.

Položaj naših čet v novoosvojenih pozicijah v ruski Poljski in v zapadni Galiciji se je nadalje ukrepil. Sovražni napadi se niso več ponavljali. Pri Inowłodzu je včeraj naša artilerija po kratkem srđitem boju prisilila več sovražnih baterij, da so umolknile. V Karpatih smo po ljutem boju zavzeli neko vas na cesti Cisna—Baligrod in očistili od sovražnika tekem dneva med silnim snežnim me-težem sosednje višine. V zapadnem sosednjem odseku se je med tem ponesrečil močan sovražni napad. Na ostali fronti v Karpatih, kakor tudi v jugo-vzhodni Galiciji nobenih posebnih dogodkov, ker je ves dan divjal silen snežni vihar. Tudi se-verno od Černovic je vladal mir. Na južnem bo-jišču se že dlje časa ni ničesar izpremenilo. Me-stoma so se vršili na črnogorski meji neznatni spopadi.

Odbiti ruski napadi.

Na Poljskem in na fronti v zapadni Galiciji se splošni položaj ni izpremenil. Sovražnikove napade ob dolnji Nidi, kakor tudi pri Gorlicah in užno odtod smo po kratkem boju odbili. V Kar-patih so se v številnih odsekih zopet izjalovili sr-diti ruski napadi: tako na bojni fronti med gors-kima prelazoma Lupkow in Uzsok, potem v dolini reke Opor, kjer so se tudi ponoči vršili ljuti boji, in pri Wyszokwu. Razen številnih ranjenih Rusov, ki smo jih zajeli, smo vjeli nad 400 sovražnikov, ki so se udali v boju mož proti možu. Tudi v po-zicijah južno od Dnjestra so se razvili boji. Na-pad, ki ga je izvedel sovražnik z močnimi pehot-nimi četami, se je kmalu ustavil v učinkovitem ognju naših čet in se je razbil z velikimi izgubami za sovražnika.

Dalje proti vzhodu smo zopet potisnili peš prodirajočo sovražno konjenico.

Boji na črti Cisna—Baligrod.

V ruski Poljski in zapadni Galiciji nobene izpremembe. Podnevi topovski boj. Napade po-samnih sovražnih oddelkov smo vseskozi z izgu-bami za nasprotnika odbili. Boj na cesti Cisna—Baligrod v Karpatih še traja. Višino, za katero so se že več dni vršili boji, smo osvojili. V napadu iz strelskega jarka so naše čete razstrelile dele sovražne postojanke, v boju mož proti možu po-tisnile sovražnika ter vjele 1200 mož in več čast-nikov. Se ponoči smo odbili ruske protinapade na to višino, kakor tudi na pozicije v sosednjem od-seku. Sovražnik je imel težke izgube. Na bojni fronti v jugovzhodni Galiciji in v prostorih pri Črnovicah vlada v splošnem mir.

Naše čete so zavrnilo vse napade v srednjih Karpatih.

Severno od gorskega prelaza Uzsok so se vneli resnejši boji. Tu so močne ruske čete opold-ne izvršile napad in so prodrle blizu do naših pozicij, kjer so se sprva vzdržale. S protinapadom, ki so ga popoldne nepričakovano izvršile naše čete, smo po srđitem boju vrgli sovražnika na celi fronti ter vjeli 4 častnike in 500 mož. Tudi ob naših pozicijah na obeh straneh reke Opor so se vršili ljuti boji. Nasprotnik, ki je preko Stryja pri-tegnil nadaljna ojačenja, je v zadnjih dneh v do-lini in na obkrožujočih jo višinah opetovano izvr-šil navale z močnejšimi četami. Vsi ti poskusi, da bi proti prelaznim višinam pridobil na prostoru, so se ponesrečili z najtežjimi izgubami zanj. V teh bojih smo vjeli okrog 1000 vjetnikov. Na pozicijah

južno od Dnjestra se vrše borbe. Naval, ki so ga pričele naše čete, je pridobil na prostoru. V raz-nih frontnih odsekih smo Ruse potisnili. V Poljski in zapadni Galiciji so se vršili samo topovski boji.

Boji v Karpatih.

Rusi so zopet pričeli z močno protiofenzivo. Silni ruski sunki proti našim pozicijam so dokaz, da se Rusi boje za železnice v svojem zaledju in da se nočejo dati potisniti v gališko nižino, kjer bi z nastopom spomladi običali v močvirju.

Najsilnejši boji so se vršili zadnje dni na črti Lupkov Uzsok, kjer so naše čete na cesti Cisna—Baligrod—Lisko dosegle prav lepe uspehe. Tudi vzhodno od te črte pri Viskovu in v dolini reke Opor ter pri Nadworni so se pričeli novi boji.

V srednjem in v vzhodnjem delu gozdnatih Karpatov so naše čete dosegle zelo važne uspehe. Sedaj so dobili Rusi zopet močna ojačenja ter skušajo z vso silo ustaviti našo ofenzivo ter zo-pet zasesti izgubljene pozicije. Doslej se jim to ni posrečilo ter so bili Rusi poraženi tako severno od prelaza Uzsok, kakor tudi na obeh straneh ceste iz Volovca preko Stawskz in v dolini reke Opor ob cesti proti Tuhli in Skolam.

Ruski napad pri Wyszokwu odbit.

V ruski Poljski in v zapadni Galiciji smo odbili posamne sovražne napade. V okolici Wyszokwa so poskušali sovražni oddelki zopet osvojiti z opetovanimi navali ponoči pozicije, ki so jih zavzele naše čete. Napadi so se vseskozi pone-srečili. Južno od Dnjestra se mestoma vrše boji. Situacija se ni izpremenila.

Naval sovražne pehote na južni breg reke Prut vzhodno od Črnovic se je kmaju razbil v našem ognju.

Nemško-francoska vojna.

Brezuspešno obstreljevanje Westende.

Dve sovražni oklopnici, ki jih je spremljalo več torpedovk, ste včeraj izstrelili nad 70 strelav na kopališče Westende, ne da bi povzročili kakrš-nekoli škode. Ko so nemške baterije jele de-jstvovati, se je sovražna ladjevje oddaljilo. Angle-ži, ki so se ugnezdili v Nieuve Chapelle, so uda-rili danes ponoči večkrat v vzhodni smeri. Bili so odbiti. Tudi severno od Nieuve Chapelle smo več-raj zavrnilo slabše angleške napade.

Novi boji v Champagni.

Glavni stan poroča: Južno od Yperna smo brez truda odbili posamne angleške napade. Naš napad, ki smo ga započeli, da zopet osvojimo vas Nieuve Chapelle; je zadel po prvotnem uspehu na silno angleško premoč, vsled česar ga nismo izvedli. Angleški letalci so razvijali v tej okolici živahno delovanje. Predvserajšnjem smo izmed teh s strelji uničile enega, včeraj pa dva. V Cham-pagni so se na posamnih točkah zopet pričeli boji. Vse francoske delne napade smo odbili z velikimi izgubami za sovražnika. Pri tem smo vjeli 200 mož. Megla in sneg sta zavirala v Vogezih bojno aktivnost. Nekaj sovražnih ladij je včeraj popoldne brezuspešno obstreljevalo iz okolice, severno La Panne-Nieuporta naše pozicije. Pri Nieuve Chapelle so se vršili — ne glede na osamljen angleški na-pad, ki smo ga odbili, — samo artilerijski boji.

V Champagni so Francozje včeraj ponovili svoje delne napade, vzhodno od Sonaina in se-verno od Le Mesnila. S težkimi izgubami za so-vražnika so se vsi ti napadi razbili ob ognju naših

čet. V Vogezih so se boji po nastopu boljšega vremena zopet pričeli. Francozje uporabljajo sedaj tudi v Argonih ročne granate nove vrste, katerih detonacija bi naj okužila ozračje. Znova smo do-gnali, da upotrebjujejo Francozi v sedajšnjih bojih tudi pehotne eksplozivne naboje, ki se vnamejo ako zadenejo.

Angleška pomožna križarka potopljena.

Pomožna križarka „Bayano“ se je potopila na neki razvidni vožnji. Ostanke ladje so našli predvčerajšnjim. Ladjo je najbrže zadel torpedo. Rešili so 8 častnikov in 18 mož. Ostalo moštvo je najbrže poginilo.

Ponesrečeni francoski napadi pri Le Mesnilu.

Veliki glavni stan poroča, dne 15. marca. Kopališče Westende sta brezuspešno obstre-vali dve sovražni topničarki. Dobro napreduje na-pad na višino južno od Yperna, ki ga imajo v ro-kah Angleži.

Francoske delne napade severno od Le Mes-nila (v Champagni) smo odbili s težkimi izgubami za sovražnika.

Nemci so vzeli Angležem St. Eloi.

Angleška višinska pozicija pri St. Eloi južno od Yperna, za katerega so se od predvčerajšnjega dne vršile borbe, je v naših rokah. Na južnem obronku Loretskega hriba severnozpadno od Arrasa se vrši boj za hrib, štrleč iz pogorja. V Champagni se je z velikimi izgubami razbilo več francoskih delnih napadov v našem ognju. Se-verno od Beau Sejour so naše čete iztrgali Fran-cozom več jarkov. V Argonih in na njih vzhodnem robu so se vneli boji, ki še trajajo. V Vogezih se na posamnih točkah boji nadaljujejo.

Nemško-ruska vojna.

Nemška zmaga v Avgustovskem lesu.

Glavni stan poroča: Severno od Avgustowske-ga gozda so bili Rusi poraženi. Z naglim odhodom v smeri proti Grodnu so se odtegnili popolnemu po-razu. Zajeli smo tu 4000 vjetnikov, med njimi 2 polkovna poveljnika, ter uplenili 3 topove in 10 strojnih pušk. Tudi iz okolice pri Avgustowu se je jel sovražnik umikati na Grodno. Severnozpadno od Ostroleuke smo napadajoč vjeli 3 častnike in 230 mož. Severno in severnozpadno od Przasz-nysza je naš napad napredoval. Nad 3200 vjetni-kov je ostalo tu v naših rokah. Dve veliki zmagi so si Rusi prisodili v svojih uradnih obvestilih, zmago pri Grodnu in pri Przasznyszu. Zatrjujejo, da so v obeh bitkah baje porazili ali uničili dva nemška armadna zbora. Ako je bilo rusko vrhov-no armadno vodstvo resno tega mnenja, so ga dogodki zadnjih dni drugače poučili o bojni sili naših čet. Njihova tako gostobesedno rezglašena ofenziva pri Grodnu skozi Augustowski les se je skoro ponesrečila. Izkušnje tamkaj prodirajočih čet opisujejo prvi stavki našega današnjega poročila. Pri Przasznyszu se nahajajo naše čete, ki so se začasno izognile, zopet 4 kilometre severno od tega mesta. Odkar smo izpraznili to mesto, smo na bojiščih med Vislo in Orzyčem vjeli 11.400 Rusov.

Rusi so se umaknili za reko Bobr in proti Grodnu.

Veliki glavni stan poroča: 13. marca. Rusi so se umaknili iz okolice pri Augustowu in severno-vzhodno od tam za reko Bobr in za topove pri Grodnu. Pri Orzyču, severovzhodno od Przasznysza, smo odbili ruski napad.

Odpušteni ruski generali.

Izmed pri preiskavi zaradi uničenja X. ruske armade pri Mazurih na razpolago postavljenih 19 generalov, je bilo odpuščenih 12 generalov, med temi dva divizijska poveljnika.

Ruski napad ob Orzycu odbiti.

Veliki glavni stan poroča dne 16. marca. Rusi so izvršili napad severovzhodno od Przasznysza ob obeh bregovih reke Orzyc. Povsodi smo jih odbili. Posebno srdit je bil boj za Jednorosec. 2000 ruskih vjetnikov je ostalo v naših rokah.

Pri Przasznyszu so Nemci odbili ruski napad.

Število ruskih vjetnikov v bojih severno od Augustowskega lesa se je zvišalo na 5400. Severno in severozapadno od Przasznysza so izvršili Rusi napad z močnimi četami. Vsi napadi so se izjalovili. Sovražnik je imel težke izgube. Južno od Visle nobene izpremembe.

Ponesrečeni ruski napadi na Tauroggen.

Veliki glavni stan poroča dne 17. marca. Slabe ruske napade na Tauroggen in Langszargen smo zavrnili. Med rekama Szkwa in Orzyc smo odbili ruski poskus prebiti našo fronto. Južno od Visle se ni ničesar izpremenilo.

Turčija proti tripelententi.

Rusko brodovje obstreljevalo Zunguldak.

Glavno taborišče poroča: Dne 7. t. m. je izrabilo rusko brodovje priliko in obstreljevalo med tem, ko je naše lahko brodovje preiskavalo rusko obrežje, pristanišča Kilimli, Zunguldak, Koslu in Eregli. V Zunguldaku je bila razdejana bolnišnica in 15 hiš francoske četrti ter je bila v pristanišču potopljena grška ladja „Taxiarja“. Neka sovražna torpedovka, ki se je hotela približati pristanišču, je bila zadeta od krogelj naših baterij in se je umaknila v Eregli. Petdeset starih lesenih stavb v grški četrti so krogle zažgale. Ravnatelj neke ruske mornariške družbe, neki Grk, je bil ranjen, njegova žena in 2 njegova otroka sta bila ubita.

Dne 10. t. m. so sovražne vojne ladje zopet bombardirale Vurlo. Neki sovražni iskalec min je zadel po noči na mino in se potopil. Neko sovražno letalo je izvršilo poizvedovalne polete nad Vurlo.

Vali v Smirni je dal oklic, v katerem poudarja, da bo armada branila Smirno do zadnje kaplje krvi. Še srditejši odpor, kakor sedaj iz utrdb, se bo vršil v mestu, ki bo poplavljen s krvjo. Vali je nasvetoval civilnemu prebivalstvu, posebno ženskam in otrokom, naj se za slučaj, če postane Smirna bojišče, umaknejo v notranjost dežele, da se zavarujejo pred točo puškinih in topovskih krogelj, ki bodo padale na mesto, med tem ko se bo vojaška operacija razvila tamkaj na način, ki bo dostojen historični slavi Turčije.

V noči, dne 11. marca je skušal sovražnik pod zaščito križark in torpednih rušilcev uničiti sprednje mine, potem ko so poprej velike ladje zamaš obstreljevale pozicije reflektorjev. Dardanelске baterije so pričele streljati in so potopile 3 iskalce min, nakar se je sovražnik umaknil, ne da bi kaj opravil.

Pri neki akciji turških pomorskih sil je bil v noči dne 10. marca v bližini otoka Mitilene potopljen neki sovražni transportni parnik.

Turški komunikacije o bojih v Dardanelah.

V nedeljo opoldne so pričele angleške ladje tipa „Agamemnon“ in „Nelson“ ter dve francoski linijski ladji zopet obstreljevati fort Medžidijs s točo krogelj največjega kalibra, nakar je posegel vmes nasproti ležeči fort Hamidije z najtežjimi krogli. Takoj pri prvih streljih so krogle trikrat zadele ter prisilile neko sovražno ladjo, da je zapustila bojno črto, kar je pozdravljalo moštvo forta z veseljem „Ura!“ Sovražnik je takoj nameril silen ogenj proti fortu Hamidije. Njegove granate kalibra 35 cm, so pretresale zrak. Krogle pa so padale preblizu ter vzburkale morje. Po štiriurnem silnem artilerijskem boju je odplul sovražnik proti izhodu iz Dardanel. Dasiravno je sovražnik oddal 400 strelcev je ostal fort Hamidije nepoškodovan. Samo neka sedaj zapuščena vojašnica je bila poškodovana. Nešteti deli granat leže okrog.

Napad na Dardanele.

„Tribuna“, javlja podrobnosti o velikopotezni ekspediciji trojnega sporazuma proti Turčiji. Po teh poročilih nameravata Anglija in Francija izkrcati na polotoku Galipoli 150.000 mož. 110.000 Francozov je koncentriranih v Algirju. Del od teh je že na potu. 40.000 Avstralcev in Indijcev čaka v Aleksandriji, da jih odpeljejo proti Dardanelam, ker te čete niso več potrebne za obrambo Sueškega kanala. Istočasno zbira Rusija armado 200.000 mož, ki jo namerava izkrcati zapadno od Bospo-
ra.

Pred Dardanelami poškodovane francoske in angleške ladje.

Po zanesljivih informacijah je bilo med obstreljevanjem Dardanel 7 velikih bojnih ladij angleško-francoskega brodovja poškodovanih. Vojno ladjo „Agamemnon“ pričakujejo na Malti, da jo popravijo. Poprave francoske oklopnice „Jean Bart“ bodo baje končane meseca maja. Število ranjih in mrtvih je baje mnogo večje, kakor to priznavajo uradna poročila nasprotnikov. Samo na hospitalski ladji „Kanada“, ki je prispela v Pirej, je bilo 300 ranjenih, poleg tega so bili še 3 letalci ranjeni.

* * *

Grška na razpotju.

Dne 5. t. m. je bil v Atenah kronski svet. Izdani komunikacije ne pove nič, kako se je kronski svet odločil, pač pa se uradno poroča, da je odstopil ministrski predsednik Venizelos in sicer zaradi tega, ker se kralj ne strinja več z njegovim politikom. Kako stališče je Venizelos zastopal glede Dardanel ni znano. Kralj Konstantin je poklical Aleksandra Zaimisa ter mu poveril sestavo novega kabineta. Zaimis si je izprosil 24urni rok za preudarek. Designirani novi min. predsednik Aleksandro Zaimis je šef konzervativne stranke. Rojen l. 1885. je študiral na nemških univerzah ter se udeležuje že od l. 1881. sem političnega življenja. S 35. leti postane prvi justični minister, l. 1895 je predsednik zbornice, l. 1897. zagovarja mirni sporazum med Grško in Turčijo, toda vojne ne more preprečiti. Po nesrečni vojni postane min. predsednik in zunanji minister, vendar pa kmalu očstopi, ker propade njegova stranka pri volitvah. Drugič je bil Zaimis ministrski predsednik l. 1901.—1903. L. 1906. je postal kot naslednik princa Jurija nadkomisar na Kreti.

Zaimis je odklonil sestavo novega kabineta.

Venizelos se ni uklonil izjavili designiranemu novemu min. predsedniku Zaimiju, da ga ne bo podpiral in je tako onemogočil sestavo novega kabineta. Zaimis je sporočil kralju, da odklanja poverjeno mu nalogo. Ostro si stojita sedaj kralj in Venizelos nasproti, tem ostrejšje, ker je bivši ministrski predsednik kar javno kritiziral kraljevo stališče, rekoč, da je Grška zamudila veliko priliko povečati svojo moč in svoj obseg. Venizelos se opira na narod in večino parlamenta, ni čuda, da vidijo krogi trojnega sporazuma v njem še vedno — zmagovalca. Kakor poročajo atenske vesti, se kralj pritisku javnega mnenja še ne namerava udati: poveril je sestavo kabineta bivšemu ministru Gunarisu. — Popoldan je predložil Gunaris kralju listo novega kabineta, ki se glasi: Gunaris, predsedništvo in vojna; Hristakis Zografos, zunanje zadeve. Baltadžis, promet; Vozikis, nauk in bogočastje; Propopadakis, finance; Triatafylakos, notranje zadeve; Evtaksios, narodno gospodarstvo; Zaldaris, justica; Stratos, mornarica.

* * *

Nova finančna pogodba za Francijo Anglijo in Rusijo.

Po pariških listih vsebuje nova finančna pogodba med Francijo, Anglijo in Rusijo sledeče glavne določbe:

1. Francija in Anglija plačata za vso nadaljno vojno dobo iz lastnih sredstev vse v Parizu, Londonu in New Yorku plačljive dospetke Rusije za vojne dobave, kakor tudi obresti ruskega državnega dolga in od ruske države garantiranih železniških oblegacij.

1. Rusija so obveže, povrniti vse izdane denarne zneske vsaj v enem letu potem, ko bo podpisana mirovna pogodba, ravnotako tudi vse dospеле obresti in stroške.

3. Kot specialni fond da Rusija žitne zaloge, ki so v skladiščih v Odesi s katerimi moreta posejevalca, Pariz in London, razpolagati v obliki conssamentov.

4. Pod enakimi pogoji bosta Anglija in Francija posodili ruski vladi tudi oni delni znesek, ki odpade nanjo pri financijelni podpori Belgije, Srbije in Črne gore in pa morebitnih drugih držav, ki bi tekom svetovne vojne stopile na stran sporazuma.

Kitchener o vojnem položaju.

Lord Kitchener je bodal v zbornici lordov kratek pregled o sedanjem vojaškem položaju, a ni povedal nič stvarno novega. Med drugimi je rekel: Operacije v Dardanelah so pokazale veliko moč združenega brodovja. Govornik v tem trenutku ne more več povedati, a zbornica je lahko prepričana, da je stvar v najboljšem tiru.

Vstaja v Tripolitani.

Ker je nastalo v okolici Gadabije močno taborišče upornikov, se je napotil dne 13. marca podpolkovnik Bajolo, poveljnik posadke v Zuetini, s kolono, obstoječo iz čet vseh vrst, iz Zuetine, da razprši upornike. Na pohodu je kolona zadela na močno sovražno četo, ki je štela okrog 1000 mož in imela sabo dva topa. Naša kolona je na-

padla sovražnika in mu zadala znatne izgube. Po došlih vesteh je sovražnik imel več kakor 100 mrtvih in mnogo ranjenih. Ko je kolona dosegla svoj cilj, se je vrnila v svoja bivališča. Sovražnik jo je neprestano nadlegoval, a ga je odbila s silajnimi protinapadi. Sovražne čete so se končno umaknile proti Bengaziju. Naše izgube znašajo na mrtvih dva častnika in 37 mož med njimi 33 Evropejcev, na ranjenih pa dva častnika in 42 mož, med njimi 19 Evropejcev. Vse rane so lahke narave.

Japonska in Kitajska.

Japonska vlada je obvestila kitajskega predsednika, da zahteva principijelno odgovor na svoje zahteve najkasneje do 30. marca.

DNEVNE VESTI.

Popolpanski vlak, kakor je vozil pred vojno na progah Ljubljana—Jesenice in Kranj—Tržič, namerava železniška uprava zopet uvesti, če le mogoče, že s 1. aprilom, sicer pa s 1. majnikom.

Našel se je na nekem kolodvoru železnice Kranj—Tržič bankovec. Kdor ga je izgnubil, naj se oglasi v občinski pisarni v Kranju pri občinski komisiji.

Preveliko vstopnino je nekdo plačal 7. t. m. v kino „Talija“. Dotičnik naj se zglesi, da se mu denar vrne.

Novo hrabrostno odlikovanje. Cesar je ustanovil bronasto hrabrostno svetinjo za moštvo. Ta svetinja naj se kuje iz bronu rujave barve v isti obliki, kot srebrna hrabrostna svetinja 2. reda in nosi naj se na enakem traku. Pravico podeljevanja imajo korni poveljniki, za neposredno armadi pripadajoče pa armadni poveljniki. Onemu moštvo, ki je bilo že pohvaljeno od armadnega ali armadnega vrhovnega poveljništva, naj se naknadno podeli bronasta hrabrostna svetinja. S podelitvijo te hrabrostne svetinje ni v zvezi nikaka denarna doklada. Bronasta hrabrostna svetinja se lahko podeli tudi moštvo zavezniških armad.

† **Grof Witte.** Dne 14. t. m. je umrl ruski državnik grof Witte. Grof Sergej Juljevič Witte je bil sin višjega uradnika pri kavkaški namestnji. Rojen leta 1849. v Tiflisu, je študiral na univerzi v Odesi ter je vstopil že z 22. letom v rusko državno službo. Svojo karijero je napravil pri železnici: mali uradnik na progah, načelnik postaje, predstojnik železniškega okraja, šef uprave in končno ravnatelj državnega železniškega departementa. Leta 1889. je postal Witte državni svetnik, l. 1892. finančni minister. Leta 1903. je Witte resigniral, car pa ga je imenoval za predsednika ministrskega komiteja. Leta 1905. ga je poslal car kot glavnega delegata na mirovno konferenco v Portsmouth ter ga odlikoval po uspešno izvršeni misiji s povišanjem v grofovski stan. Ze. oktobra meseca je postal ministrski predsednik, par dni pred publikacijo oktobrskega ustavnega manifesta (20. oktobra 1905), v katerem je obljubil car Rusiji konstitucijo. Leta 1906. je Witte demisioniral. Pozneje je igral še večkrat posebno vlogo kot carjev zaupnik, za nemško-ruske zadeve. Grof Witte je bil zastopnik ideje nemško-ruskega prijateljstva, da, zavezništva, ter je opevovano prav ostro nastopil proti „opasni ideji panslavizma, katero bi morala zamenjati ideja splošne humanitete.“ — Grof Witte se je mudil pogosto tudi v naših krajih — prihajal je često v Opatijo.

Vsem županstvom. C. kr. ministrstvo za domobranstvo je z razpisom z dne 8. marca 1915 št. 4971/Mob. XVII. odredilo, da se začasno ne ustavi prispevek za preživljanje svojcem onih vpoklicancev, ki so padli ali umrli v vojni službi ali ki so bili kot invalidi prestavljeni v neaktivno razmerje ter niso v stanju, zadostno skrbeti za preživitev svojcev. Vendar se mora izrecno poudarjati, da ne morejo iz te le začasne odredbe c. kr. vlade dotični svojci izvajati nobene pravice. Županstvu se naroča, da takoj — kakor hitro dozna za kak zgoraj navedeni slučaj — istega semkaj sporoči ter pri invalidih zlasti poroča, ali so zmožni zadostno skrbeti za preživljanje svojcev. Nadalje je takoj semkaj naznaniti, če prejemajo svojci že vojaško preskrbo ter je dotično nakazilno polo semkaj v upogled predložiti.

Varčujte z živili, posebno z moko in kruhom! Vojna, ki jo že mesece vojujejo proti nam naši sovražniki, ni naperjena samo proti vojaški

s'li avstro-ogrske monarhije, temveč je tudi prava izstradalna vojna napram civilnemu prebivalstvu. Sovražniki, ki nas vojaško ne morejo premagati, nas hočejo izstradati. Vendar tega ne smejo doseči in tudi ne bodo dosegli, ako bomo varčno ravnali s svojimi živili. Posebno moramo varčevati z moko, ako naj vzdržimo do prihodnje žetve. Marsikaj si moramo odtrgati od ust. Vsi moramo štediti; noben stan, noben poklic, nobena starost ni izvzeta. Kmet in meščan, gospodar in hlapec, gospodinja in dekla, odrasli in otroci! Noben posej se ne sme pritoževati, ako dobiva manj hrane, kakor je bil vajen, noben posej ne sme staviti zahtev, ki jih gospodar ne more in ne sme izpolniti, ker mu dovoljuje zakon za porabo v gospodinjstvu samo tesno odmerjene količine moke. Naša prva patriotična dolžnost je, da varčujemo z živili, in pred vsem z moko in kruhom. Oblastvene predpise moramo natančno, vestno in strogo izpolnjevati. Težki so časi; zahtevajo samozatajevanje in požrtvovalnost; toda mi moramo in hočemo pokazati svetu, da vzdržimo. In vzdržali bomo, ako bomo varčevali z živili, posebno z moko in kruhom. Od gora v doline, od kraja do kraja, od vasi do vasi, naj se razlega in vpoštevata klic: „Varčujte z živili, varčujte z moko, varčujte s kruhom!“

Razglas. Z ministrsko naredbo z dne 8. marca 1915. št. 58 drž. zak. se je zaukazalo, da smejo: 1.) mlinska podjetja, izvzemši kmetijske domače mlince ter mlince, ki meljejo izključno tuje žito proti plačilu, in 2.) vsakdo, ki ima dne 10. marca 1915 v svojih ali tujih prostorih najmanj 100 q (meterskih stotov) otrobov, prodati svojo zalogo otrobov le s posredovanjem „Splošne avstrijske družbe za vnovčenje živine, akc. dr. na Dunaju, St. Marx in da morajo le-ti naznaniti svojo zalogo po predpisanem obrazcu najkasneje dne 15. marca 1915 imenovani družbi. Ako ne bi družba tekom 14 dni po 10. marcu ozir. po nadaljnih za mlinska podjetja predpisanih naznanilnih dnevih odpoklicala naznanjenih množin otrobov, se smejo te množine brez njenega posredovanja prodati. Naročila za otrobe je nasloviti na navedeno družbo, ki pa ni dolžna prevzeti naročila, ki se ne glase na cele vagone. Cena za 1 met. stot otrobov ne sme presegati pri teh prodajah zneska 17 K 35 v. Opozarja se, da se mora pošiljati po železnicah in parobrodih pridejati potrdilo

(Transportbescheinigung), ki ga izda omenjena družba na Dunaju.

Vsem županstvom. Tuuradno se že množe prošnje raznih strank za poljedelski dopust pri vojakihi služočih oseb. Da ne bo nepotrebnih pisarij se županstvu naroča na primeren način obvestiti interese, da se bodo kratki k večjem 14 dnevni dopusti, dovoljevali izključno le v svrhu najnujnejših pomladanskih poljskih del, onim samostojnim kmečkim gospodarjem, potem pri kmetijstvu zaposlenim svojcem takih gospodarjev in končno poljedelskim delavcem, ki služijo pri formacijah in nadomestnih krdelih v žaledju, ali pa se nahajajo v oddelkih in zavodih za rekolevalscence. Popolnoma brezuspešno pa bi bilo prositi za dopust takim vojakom ali črnovojnikom, ki so že na bojnem polju. Sestava prošenj za take osebe naj se naravnost odklanja. Prošnje za dopust naj dotični vojak ustmeno naznani pri svojem predpostavljenem poveljstvu ali pa jo naj njegovi svojci vložijo pri okrajnem glavarstvu. V vsaki prošnji je navesti vzroke, radi katerih je dotični vojak najno potreben pri domačem pomladanskem delu na polju in naj županstvo na onih prošnjah ki se vložijo tamkaj, potrdi resničnost navedenih razlogov in sploh izreče svoje mnenje. Vojaška nadomestilna poveljstva bojo po pošti poslala županstvom zapiske o vsih onih vojakihi, kojim se je iz dotične občine podelil dopust, v svrhu, da se bo moglo kontrolirati, so li vse na dopust poslane osebe došle in če so opravljale ona poljedelska dela, zaradi kojih se jim je podelil dopust. Te zapiske (konsignacija) morajo potem županstva takoj ko poteče dopust, vrniti dotičnim nadomestilnim poveljstvom z izjavo, so li označeni vojaki zares opravljali v zadostni meri poljedelska dela. Za slučaj da se že med dopustom izkaže, da eden ali drugi na dopustu se nahajajoč vojak, svojega dopusta ni izrabljal v določene svrhe, je to takoj okrajnemu glavarstvu naznaniti. Za slučaj, da bi po podeljenih dopustih, preostajalo še kaj razpoložljivega moštva, se zamorejo dati na zahtevo okrajnega glavarstva posameznim občinam ali pa posameznim kmetovalcem v svrhu pomladanskih poljedelskih del, na razpolago delavske partije po 20 mož. Tožadevne prošnje ulagati je pri okrajnemu glavarstvu. Nadaljni pogoji pod katerimi se bodo te-le delavske partije oddajale, se bodo še-le določili in naznanili.

Razglas. Kljub temu, da je c. kr. deželna vlada za Kranjsko z razglasom z dne 27. januarja 1915 št. 1153/II. določila za prodajo jedilnega krompirja najvišjo ceno z 13 v za kg, se kupčevalci in kmetovalci ne drže te cene, temveč zvišujejo isto do popolnoma neupravičene neprimerne višine. Zlasti zunanji trgovci ponujajo že gorostasne cene. Opozarja se tedaj ponovno, da kaznujejo sodnije tako zahtevanje pretiranih cen v smislu ces. naredbe z dne 1. avgusta 1914 št. 194 drž. zak. kot privijanje cen z zaporom do šest mesecev odnosno do enega leta in denarno globo 2000 odnosno do 20.000 K ter z zaplenbo zaloge. Vsi, ki so dotlej zakrivili predstoječi prestop, izročili se bodo sodnji ozir. se bodo tuuradno kar najstrožje kaznovali. Orožništvo in drugi varnostni organi imajo nalog, da vsakega takega udeleženega z živili takoj primejo ter ga predstavijo podpisnemu uradu, ki bo takoj uvedlo uradno postopanje.

Vsem županstvom. V kosu XVII. državnega zakonika izšel je ukaz poljedeljskega ministerstva z dne 15. februarja 1915. l. št. 38, v svrhu da se zagotovijo dela za obdelovanje polja za spomladansko letošnje setev. Ta ukaz določa, da je vsak zemljiški posestnik dolžan vse svoje njive, kolikor niso posejane z ozimino, posejati v spomladi in da morajo komisije za pridelke skrbeti za to, da se spomladanska setev v letošnjem letu izvrši pravočasno in popolno. Županstvo pa mora okrajnemu glavarstvu o tem poročati kar je komisija za pridelke opazila in zaradi česar bi bilo treba posebnih naredb vlade. Kot organ, ki bo v smislu § 4 ukaza podpiral podpisano okrajno glavarstvo v izvršenju nadzorovalne pravice ter komisije za pridelke v izvrševanju izročenihi jim nalog, določen je c. kr. agrarni nadzornik Janez Presel. Vrh tega je določil za ta posej deželni odbor za politični okraj kranjski še kot poljedeljskega strokovnjaka, gospoda deželnega mlekarkega nadzornika Legwarta.

Razširjajte naš list.

Zahvala.

Za prisrčne dokaze tolažilnega sočutja ob smrti naše ljubljene hčerke, oziroma sestre, svakinje in tete, gosposkične

Josipinke Kokalj

izrekamo vsem najtoplejšo zahvalo.

Osobito se še zahvalujemo darovalcem prekrasnih vencev in vsem onim, ki so nepozabno pokojnico spremili k zadnjemu počitku.

V KRANJU, meseca marca 1915.

Žalujoči ostali.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta št. 15

priporoča svoje najbolj priznane šivalne stroje za pletenje (Strickmaschinen) in pisalne stroje

Ceniki na zahtevo zastoj.

79 26-8

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

6-34

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1915 naprej po

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega dakva.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzhaecker

konc. zobotehnik

v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovžu,
je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah dopoldne na razpolago.

3 52-12

**Spominjajte se
Rdečega križa**

! Nevestam!

**Naistarejša
trgovina**

! Ženinom!

Ferd. ajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča za

svojo bogato zalogo

modnega blaga sukna za ženske obleke, barhenda za bluže in obleke, ševijotov, kamgarnov in lodnov, platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odev, kakor tudi vsega drugega **manufakturnega blaga**.
Volneni robci, pleti, ogrinjalke in pleteni robci najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. **Srajce, jopice in hlače** za ženske, moške in otroke.

Svilnati robci najnovejših vzorcev

2 52-12

652-12

Najbolje in najceneje se kupi pri tvrdki

RUDOLF RUS

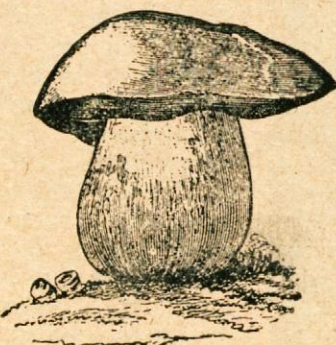
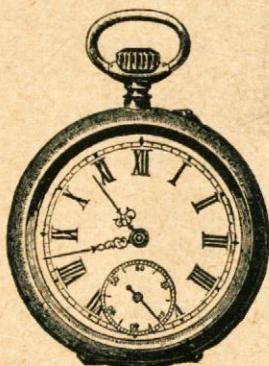
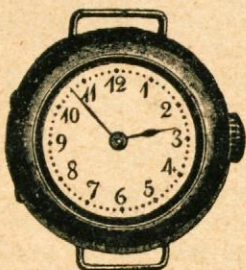
v Kranju (poleg lekarne)

Ustanovljeno leta 1885

Prva in največja zaloga
ur, zlatnine in srebrnine.

Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Strogo solidna in poštna postrežba.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko budjeviško pivo.
Lep senčnat vrt.

5 52-12

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!

1 12-9

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
352.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5 $\frac{1}{2}$ % na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1913. je bilo stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 442 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 4 milijone kron.

4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, ter župnišča cerkveni denar.

Ta najstarejši denarni zavod v Kranju

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.